بسم الله الرحمن الرحيم

مراقبت های پرستاری در شیمی درمانی و رادیوتراپی

تهیه کننده:
سیامک صالحی
رئیس بخش انکولوژی بیمارستان آیت الله کاشانی
شهر کرد.

سرطان (CANCER) چیست؟

بیماری چند علیتی است؛ که با تغییر ساختار و عملکرد سلول ها در نتیجه ی یک جهش ژنی در DNA یک سلول عادی آغاز می گردد و در محیط اطراف به رشد غیر قابل کنترل ادامه می دهد.

تقسیم سلولی

تقسیم و تکثیر سلول های بدن از این طریق است و سلول های بدخیم و طبیعی با ورود به این چرخه و گذراندن حدود ۳۰-۲۵ ساعت تقسیم و تکثیر می یابند و دارای ۵ مرحله است:

G0-G1-S-G2-M

تولید سلولی و مرگ سلولی هماهنگ نبوده و تولید معمولا سریعتر از مرگ سلولی است.

دستبندی کلی کانسرها

۱- کارسینوم ها
Carcinome

۲-لنفوم ها و لوکمی
Lymphoma
Leucémie

۳- سارکوم ها
Sarcoma

٤- ملانوم
Melanoma

عوامل ابتلا به کانسرها

ویروس ها

عوامل فیزیکی

عوامل شیمیایی

تغذیه

هورمون ها

ژنتیک

انواع سلول سرطانی

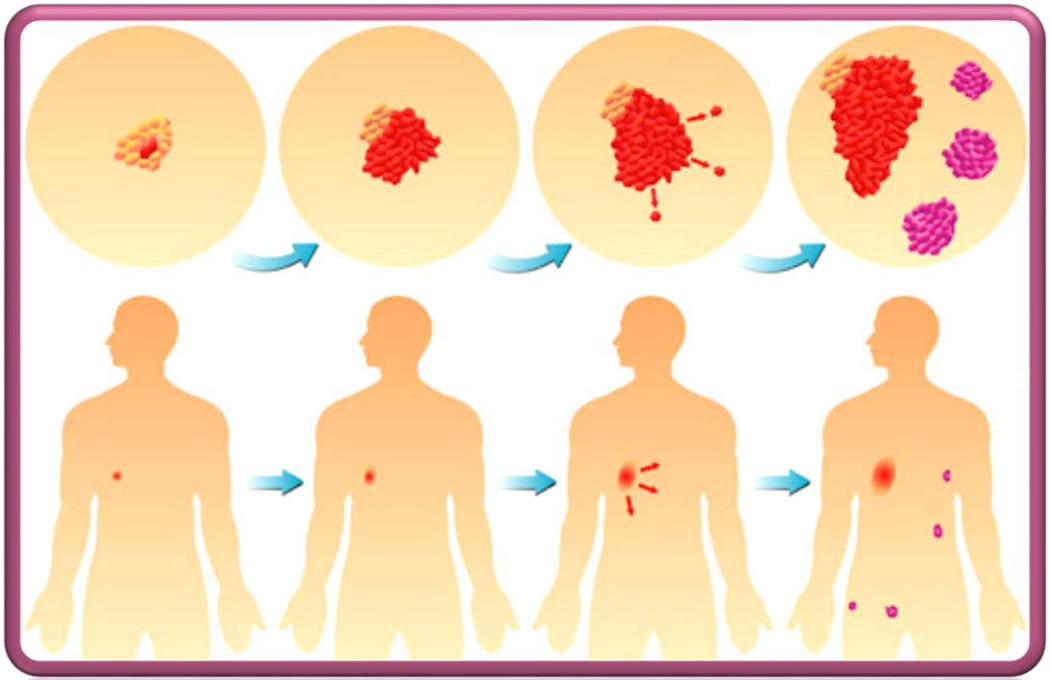

درجا یا
In-Situ

مهاجم یا
Metastas

متاستاز از دو راه قابل انتشار است:
لنف و عروق خونی

سرطان های شایع در زنان و مردان

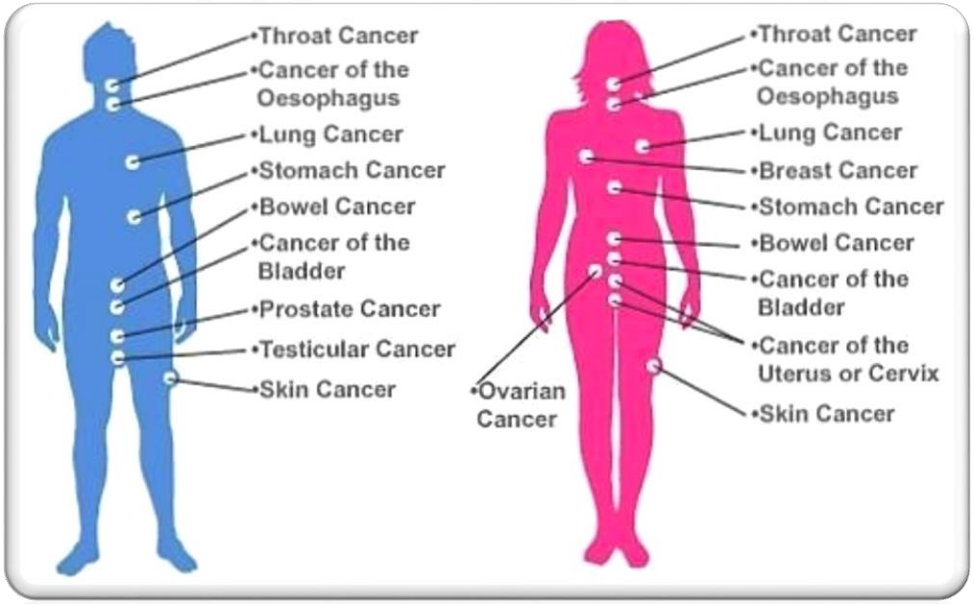

در جهان

مردان:

ریه، پروستات، کولورکتال، کبد

زنان :

پستان، ریه، کولورکتال

در ایران

مردان: معده، پروستات، کولورکتال، مثانه

زنان: پستان، کولورکتال، مری، معده

درمان های سرطان

- شیمی درمانی
- جراحی
- رادیوتراپی
- هورمون درمانی

شیمی درمانی یا Chemoterapy

درمان سیستماتیک بر روی تومورهای توپر یا Solid، با هدف حذف نهایی تخریب هر چه بیشتر سلول های بدخیم و کمترین اثر روی سلول های طبیعی .

انتخاب شیمی درمانی براساس بر اساس :

نوع، محل، اندازه ی تومور(TNM)

اهداف مهم شیمی درمانی:

بهبود، کنترل و تسکین می باشد.

داروهای شیمی درمانی بر اساس BSA داده می شود

رژیم غذایی در دوران شیمی درمانی

غذاهای پر پروتئین و غذاهای پر کالری

انواع شیمی درمانی

Adjuvant	ادجوانت
Neoadjuvant	نئوادجوانت
Induction	ایندا کشن
Consolidation	کانسالیدیشن
Salvage	سالویج

عوارض فوری در شروع شیمی درمانی:

تهوع استفراغ
گرگرفتگی
تب و لرز
تنگی نفس
اریتمی
کهیر

عوارض طولانی مدت در شیمی درمانی:

دپرسیون
ریزش مو
برگشت بیماری

اولین نگرانی قبل از شیمی درمانی

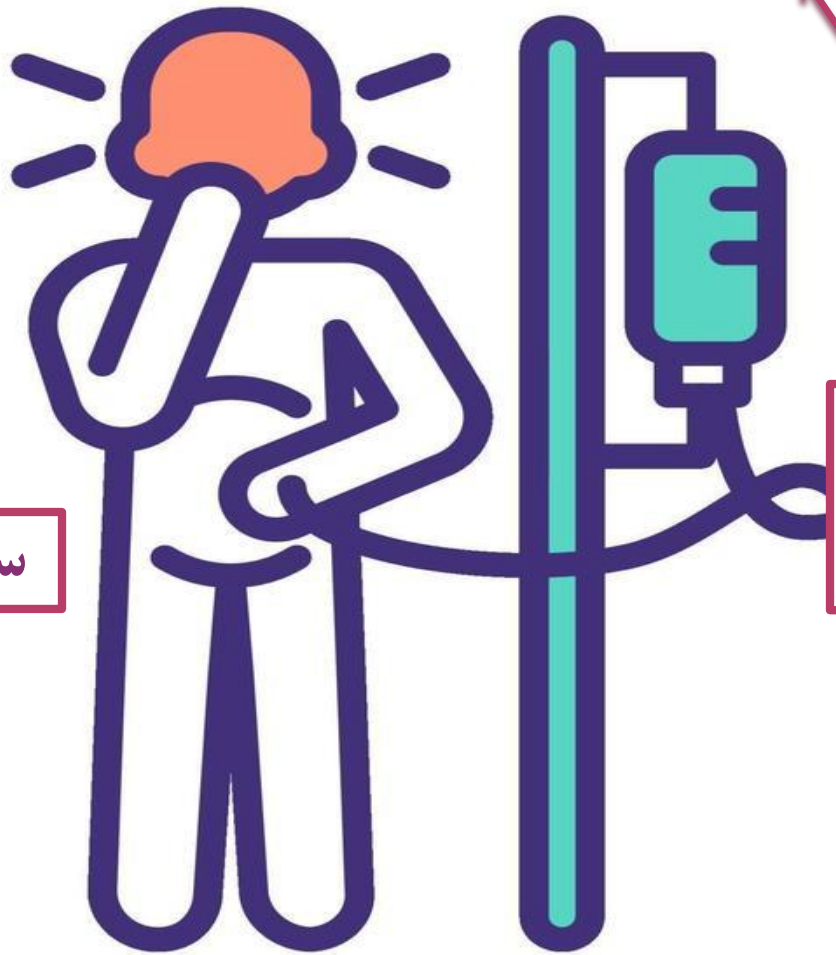

سرنوشت من چه می شود؟

سندرم دامکلوس

ترس از برگشت مجدد سرطان

◉Extravasation

◉نشت داروهای شیمی درمانی

به خروج مواد شیمی درمانی از جداره ی رگ که همراه با تورم قرمزی و تاول است.

وزیکانت

درمان اکستراوزیشن

با داروهای
آلکالوئیدهای
وینکا مانند:
وین کریستسن

کمپرس گرم

در اکستراوزیشن
با داروهای متفرقه
شیمی درمانی

کمپرس سرد

رادیو تراپی

اهداف رادیوتراپی

- ریشه کنی تومور
- کنترل رشد تومور
- بهبود کیفیت زندگی
- کاهش علائم بیماری

عوارض رادیو تراپی معمولا محدود به ناحیه تابش است.

زمان مجاز برای پرستار در مقابل بیمار معمولا نیم ساعت است.

فاصله مجاز ۱۸۰ سانتی متر

راه های کنترل مواجه با اشعه

براکی تراپی
فرستادن اشعه از طریق کاشتنی های داخل بدن به تومور مورد نظر است

در فاصله هفته ۳ تا ۴ پرتو درمانی در ناحیه شکم و لگن منجر به اسهال می شود ولی خستگی، شاه علامت بعد از RT است.

و اما طب تسکینی در بیماری سرطان

palliative care یا مراقبت تسکینی

بر اساس تعریف سال ۲۰۰۲ میلادی سازمان بهداشت جهانی مراقبت های تسکینی:

مجموعه ای از اقدامات هستند با هدف ارتقای کیفیت زندگی بیماران و خانواده های آنان، برای برطرف نمودن مشکلات و معظلات ناشی از بیماری های صعب العلاج و تهدید کننده ی زندگی Life-threatening illness) بواسطه ی پیشگیری یا برطرف نمودن دردهای آنان، با تشخیص زودرس، ارزیابی کامل و درمان درد و سایر مشکلات (روحی-روانی و فیزیولوژیک).

در این راستا و بمنظور مدیریت اینگونه بیماران و بستگان آنها نیاز به یک تیم توانمند علمی شامل:

پزشک ، روانشناس و مددکار

آشنا به طب تسکینی می باشد تا بتوان نیازهای روحی، روانی، اجتماعی، اقتصادی و مذهبی بیماران و خانواده های آنها را تحت پوشش قرار داد.

زمینه ی خدمات مراقبت های تسکینی:

این خدمات فقط به جنبه های جسمانی بیمار محدود نبوده و جنبه های روانی و معنوی نیز مورد توجه قرار می گیرد.

بیماری که دست به گریبان بیماری صعب العلاج است نه تنها جسم بلکه روان و روحیه ی فرد هم مورد آزار قرار می گیرد و بنیه ی روانشناختی اش مورد هجوم بیماری قرار می گیرد.

لذا امیدوار کردن بیمار به ادامه ی زندگی، فعال نگه داشتن او در عرصه فعالیت های اجتماعی و کمک به بیمار با کنار آمدن با موضوعی تحت عنوان مرگ به عنوان یک فرایند طبیعی و اجتناب ناپذیر از اهم موضوعاتی هستند که نظام مراقبت های حمایتی و تسکینی با ارائه آن ها در تلاش است تا کیفیت بقای بیمار را افزایش دهد.

تفاوت طب پالیتیو و طب درمانی

هدف طب درمانی افزایش طول عمر بیمار است.

ولی هدف طب پالیتیو ارتقا کیفیت زندگی و مرگ بیمار است نه افزایش طول عمر، کمیت زندگی یا درمان و رفع علت زمینه ای.

در اصل تشخیص اولیه بیماری زمینه ای برای طب تسکینی خیلی مهم نیست.

پایان